

VERSLAG van de digitale bijeenkomst van de Statencommissie Ruimte, Groen en Water van 15 april 2020 inzake het Statenvoorstel Realisatieplan Gebiedsontwikkeling Salmsteke

Voorzitter:

mw. mr. S.F. van Ulzen

Aanwezige woordvoerders:

mw. mr. drs. H.G.J. Bruins Slot (gedeputeerde), mw. A.C. Boelhouwer (GroenLinks), I. Bouabid (DENK), mw. E.J. Broere-Kaal (PVV), mw. J.C.A.M. van Gilse BSc (VVD), mw. N. de Haan-Mourik (ChristenUnie), F. Hazeleger (SGP), K. de Heer (ChristenUnie), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw. T. Koelewijn-Koelewijn (CDA), mw. N.A. Krijgsman (PvdA), mw. H.J. Rikkoert MSc (ChristenUnie), T. Schipper (SP), W. van der Steeg (PvdD), mw. T.M.S. Vrielink (GroenLinks), mw. ir. M. de Widt (D66) en ing. H. I. Wolting (ChristenUnie)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

mw. M.L. Engelsman (griffier) en mw. M.J. Strijbos-Vermeulen (verslag)

1. OPENING EN ALGEMEEN

1.1 Opening

De voorzitter, mevrouw Van Ulzen, opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom. De voorzitter licht de gang van zaken toe. Gedeputeerde Bruins Slot begint met de beantwoording van de vooraf ingediende vragen waarna de fracties gelegenheid krijgen voor een tweede termijn.

[2.1 Statenvoorstel Realisatieplan Gebiedsontwikkeling Salmsteke](#)

De volgende vragen zijn vooraf ingediend.

VVD, mevrouw Van Gilse

Wij vinden de koppeling van de verschillende aspecten, zoals veiligheid, recreatie en natuur, in dit project positief. Daarom staan wij achter dit voorstel. Naar aanleiding van het voorstel en het realisatieplan zijn er wel enkele vragen/zorgen opgekomen:

- Op de foto van de huidige situatie op een zomerse dag (in het realisatieplan) is duidelijk te zien dat er veel auto's staan op het veldje naast het parkeerterrein en in de berm. In het nieuwe plan is zover te zien alleen de huidige parkeerplaats als parkeergelegenheid ingetekend. Daarbij is op het veldje naast de parkeerplaats (die op de zomerse dag-foto helemaal volstaat met auto's), recreatieterrein ingetekend en een groot vierkant voor de mogelijke locatie voor een horeca/leisure paviljoen. Wij vinden het heel goed dat er in dit plan ruimte is voor eventuele horeca/leisure, echter vragen wij ons af of de opgenomen parkeercapaciteit wel voldoende is in het nieuwe plan (met name op zomerse dagen). Wat is de verwachte parkeerdruk? Kan de parkeercapaciteit uitgebreid worden als de ruimte tekort schiet?
- Er staat wel iets aangegeven over beheer van bepaalde onderdelen van het plan, echter is ons niet duidelijk wie precies wat beheert en wie waar voor verantwoordelijk is als het plan helemaal gerealiseerd is. Welke organisatie(s) (gemeente, waterschap, provincie, ...) is/zijn na oplevering verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud? Is of wordt er een beheerplan opgesteld en heeft/hebben de organisatie(s) daarvoor middelen gereserveerd in de begroting(en)?

GroenLinks, mevrouw Vrielink

Fijn om te lezen dat er naar meekoppelkansen gekeken wordt. We hebben als GroenLinksfractie drie vragen aan de gedeputeerde:

1. Het totale dijkversterkingsproject omvat vele kilometers (50+) waar de komende jaren tal van mogelijkheden gaan ontstaan om natuurontwikkeling en biodiversiteit te ontwikkelen of mee te koppelen. In november vorig jaar is in het hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden een motie

aangenomen die vraagt om samen met de provincie tot een natuuronderlegger te komen, met betrekking tot het project Sterke Lekdijk. Om zo de meekoppelkansen op het gebied van natuur optimaal te benutten. Is het college voornemens om aan zo'n natuuronderlegger mee te werken, en welke mogelijkheden voor natuurontwikkeling en versterking van de biodiversiteit ziet het college?

2. Recreatie en natuurontwikkeling zijn twee verschillende doelen die soms over één stuk grond gaan, bijvoorbeeld bij de schraalgraslanden. Begrijpelijk, want dat is belangrijk voor het draagvlak. Recreatie kan de biodiversiteitsdoelstellingen echter ook in de weg zitten. Op welke wijze wordt ervoor gezorgd dat recreatie in natuurgebieden niet ten koste gaat van de biodiversiteit en de doelstellingen die we op dat gebied hebben en wordt dat gemonitord?
3. Naast natuur en recreatie liggen er mogelijk ook kansen op het gebied van het opwekken van duurzame energie. Is er ook gekeken naar deze mogelijkheid en zo ja: hoe wil het college daar invulling aan geven?

SP, de heer Schipper

De SP vindt het IGP Salmsteke ontkiemt een mooie en nuttige ontwikkeling. Zoals bekend hechten wij wel aan brede en daarmee gratis toegankelijkheid van recreatiegebieden. Onze vraag is dus of het gebied inderdaad gratis toegankelijk gaat zijn, inclusief de zwemplas en zo niet, welke tarieven er dan zullen worden gehanteerd.

In samenhang daarmee het volgende: in het Statenvoorstel en het IGP staat de financiering opgenomen voor de realisatiefase. Over het beheer staat slechts dat er 'budget voor beheer is gereserveerd', maar niet om hoeveel dat (jaarlijks) gaat. Daar zouden wij graag inzicht in krijgen.

SGP, de heer Hazeleger

Steun voor dit plan. Altijd weer mooi om te zien hoe binnen het IGP verschillende vraagstukken gebundeld worden en samen worden uitgevoerd.

Wij hebben twee aandachtspunten. Het eerste is dat wij van verschillende omstanders horen dat er zorgen zijn over de zondagsrust nu er een horecagelegenheid wordt gerealiseerd. Kan het college aangeven of hiermee rekening is gehouden in de plannen en zo ja, hoe?

Het tweede punt is de bereikbaarheid. Wij lezen niet in het stuk dat er iets wordt gedaan aan de bereikbaarheid, maar horen wel uit de omgeving van Salmsteke dat dit een reëel knelpunt is. Wij horen graag van het college welke rol zij voor de provincie ziet om een veilige bereikbaarheid van het gebied te borgen.

CDA, mevrouw Koelewijn

"Salmsteke is de eerste van de 8 dijkversterkingsprojecten waar we als provincie een rol hebben en doelen gerealiseerd willen krijgen. Bij het niet slagen van dit project wordt ook de samenwerking in de andere dijktrajecten gecompliceerd", aldus de tekst bij Bestuurlijke dilemma's /politieke gevoeligheid in het Statenvoorstel.

Onze vragen zijn de volgende:

1. Kunt u aangeven naar welke 8 dijkversterkingsprojecten wordt verwezen in het Statenvoorstel? Is hierbij sprake van een verdeling over de provincie? Immers op diverse plaatsen is sprake van dijkversterkingsprojecten (geweest) of nog lopend? Welke waterschappen/partners zijn hierbij betrokken?
2. Kunt u een schatting aangeven m.b.t. de bijdragen, die van de Provincie Utrecht in de loop van de tijd worden verwacht (financieel/procesmatig)?
3. Op welke termijn de voornoemde dijkversterkingsprojecten gerealiseerd worden?
4. Op welke wijze is/wordt hier door de provinciale organisatie op geanticipeerd?

Alvast dank voor de beantwoording

PvdA, mevrouw Krijgsman

De PvdA is blij met de voorgenomen ontwikkeling in dit gebied. Omdat zij meerdere doelen dient. Echter de PvdA heeft nog wel een aantal vragen/zorgen:

1. Blijft de toegang tot het gebied gratis en hoe wordt dit gegarandeerd.
2. Er wordt oa een parkeerterrein en een horecagelegenheid aangelegd in de uiterwaarden, wat zijn de consequenties als de uiterwaarden vollopen vanwege hoogwater (waar een uiterwaard voor bedoeld is)? Bij evt schade wie is er dan verantwoordelijk voor deze kosten. En wat is de kans dat dit gebeurt?
3. Er worden nu parkeerplaatsen aangelegd, wordt er ook gekeken naar de mogelijkheid van het stallen van fietsen en toegankelijkheid met het openbaar vervoer?
4. Bij een toegankelijk gebied horen ook 24/7 toegankelijke toiletvoorzieningen en fatsoenlijke toegang met een rollator en/of rolstoel, hoe wordt dit gegarandeerd?
5. In het stuk valt te lezen dat dit plan bijdraagt aan meerdere provinciale doelen:
 - Recreatie: Veilig zwemwater, voorkomen van zwemmen in de rivier. Wandelroutestructuur uitbreiden. Veilig fietsen op de dijk.
 - Natuur: Natuurontwikkeling t.b.v. NNN en aangrenzende N2000. Biodiversiteit van natte natuur in de getijdengeul en droge natuur op de schraalgraslanden.
 - Waterveiligheid: dijkversterking volgens de veiligheidsopgave Hoogwaterbeschermingsprogramma.
 - Waterkwaliteit en waterecologie: aanleg getijdengeul en plasdraszone in de overgang naar schraalgraslanden.
 - Cultuurhistorie: Herstel kleiput in de dijkvoet ook t.b.v. kamsalamander (valt binnen actief soortenbeleid van PU).
 - Klimaat: Hitteplan natuurzwemwater.Hoe wordt er gewaarborgd dat er toch niet in de vaargeul wordt gezwommen en dat door recreatie de natuurontwikkeling en waterkwaliteit juist verslechtert?

PvdD, de heer Van der Steeg

1. In het statenvoorstel staat de volgende tekst: 'Indien het mogelijk is met de dijkveiligheidsopgave wordt de voormalige moeraszone aan de dijkvoet en enkele kleiputten hersteld. Dit draagt bij aan de cultuurhistorie, biodiversiteit en landschappelijk beeld van de uiterwaard. De kleiputten bieden ruimte voor de kamsalamander (actief soorten beleid PU).' (Einde citaat). Als je het kaartje erbij pakt, zie je dat de geplande moeraszone best een groot onderdeel in oppervlakte uitmaakt van het totale project. Waar is de definitieve doorgang van het herstel van deze moeraszone van afhankelijk? Wij gaan er namelijk vanuit dat de verkennende fase, en de onderliggende rapporten, hebben laten zien dat realisatie mogelijk is en geen afbreuk zal doen aan de dijkveiligheid.
2. In het theoretische geval dat herstel van de moeraszone geen doorgang zal vinden, wat betekent dit voor het project? Wat is het (natuur-)alternatief? Dit zal namelijk behoorlijke gevolgen hebben voor de door de provincie uitgesproken natuurambitie mbt het project Salmsteke.
3. In een eerder stadium (2018) hebben wij de volgende vraag gesteld:
*Hieronder gaan wij in op onderstaande vragen van de PvdD:
Het document geeft aan met een integrale blik naar de ontwikkelingen rondom de Sterke Lekdijk te willen kijken. Dat betekent o.i. ook anticiperen op (spontane) kansen wanneer die zich voordoen. De kansen die de komende jaren gaan komen zijn niet op voorhand allemaal in te schatten. Dit kunnen o.a. bijvoorbeeld kansen zijn t.a.v. duurzaamheid en biodiversiteit. Is er voldoende financiële dekking cq. flexibiliteit om op deze (spontane) kansen in te kunnen spelen? Biedt het budget van IGP hiervoor voldoende 'speelruimte' of zou hier een plus op moeten komen? Of zou PS idealiter een aparte reservering moeten creëren?*
Antwoord:
Een integrale ambitie ten aanzien van een dergelijk groot en gedeeltelijk onvoorspelbaar proces vraagt inderdaad ook een flexibele financiering. De verwachting is dat de bestaande bronnen onvoldoende budget bevatten om in te spelen op de kwaliteitsverbetervoorstellen van onze

partners waar we via co-financiering aan bij willen dragen. Het gaat hier bijvoorbeeld om kansen op het gebied van natuur, cultuurhistorie, recreatie en duurzaamheid en die bijdragen aan de beschreven provinciale ambitie.

De komende periode willen wij gebruiken om als onderdeel van het verder te ontwikkelen integraal programma "ruimtelijke kwaliteit dijkversterking" in beeld te brengen welke financiële en materiele impact een dergelijke programma met zich mee brengt. Zoals in het Statenvoorstel is aangegeven wordt er gewerkt aan een raming van de provinciale financiering die hiervoor nodig is. De genoemde raming zal de basis zijn voor een claim die in het kader van de Kadernota 2020 zal worden opgenomen.

Vragen nu:

Gezien het feit dat het project Salmsteke een van de 6 deelprojecten is van het totale project Sterke Lekdijk en slechts 2 km beslaat van in totaal 55 km dijkversterking en er mogelijk dus nog veel kansen op meekoppeling komen voor provinciale doelen, zouden wij graag een actualisering willen hebben van het eerder gegeven antwoord op onze vragen uit 2018. De vragen mbt de financiële mogelijkheden zoals bovenstaand gesteld, blijven in dit geval hetzelfde.

ChristenUnie, mevrouw De Haan

De ChristenUnie is over het algemeen positief gestemd over de Gebiedsontwikkeling Salmsteke. We zijn blij met een Dijkversterkingsprogramma wat met diverse partners is uitpakkt tot een integrale ontwikkeling waarin met een bijdrage van de provincie Utrecht diverse "meekoppelkansen" verzilverd kunnen worden. Op die plek meer groene en gezonde leefomgeving realiseren door het vergroten van de biodiversiteit en natuurwaarden en door meer, bredere en betere recreatiemogelijkheden aan te leggen.

Onze fractie is zeer content over het creëren van verbeterde en veilige zwemgelegenheid. Kan Gedeputeerde aangeven of in deze fase van planvorming al kaders besproken worden inzake de toegankelijkheid en bereikbaarheid, zowel in fysiek opzicht als in figuurlijk opzicht (gratis toegankelijk of met een zeer beperkte financiële bijdrage)? Wat de ChristenUnie betreft moeten de drempels zo laag mogelijk zijn!

Wat ons opvalt is dat mobiliteit (verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid) zeer summier aan bod komt in dit Realisatieplan, terwijl op pag 5 van het Statenvoorstel als een van de beoogde effecten onder Recreatie 'Veilig fietsen op de dijk' vermeld staat. De uitwerking daarvan mist in dit voorstel. Op de informatiebijeenkomsten hebben inwoners en recreanten meerdere malen aangegeven de verkeerssituatie op de dijk nu al onveilig te vinden, terwijl de verwachting is dat de herinrichting van Salmsteke zal leiden tot een verkeerstoename op de toegangswegen naar Salmsteke. Uit onderzoek in de verkenningsfase kwam naar voren dat de verkeersveiligheid van gemotoriseerd verkeer en langzaam verkeer op de Lekdijk een belangrijk aandachtspunt is.

Vraag aan Gedeputeerde:

1. Wordt er een integrale verkeersvisie opgesteld voor de hele Lekdijk, en zo ja, op welke wijze kan in de planfase voor Salmsteke hier dan goed op aangesloten worden?
2. In juni 2019 heeft het AB van HDSR ingestemd met een Voorkeursalternatief waarbij om diverse redenen is gekozen voor de Dijk als Lijn (geen vrijliggend fietspad naast de dijk, maar in de weginrichting op de dijk aan weerszijden een fietsstrook van 1 mtr breed tov de weg van 4 mtr breed) en niet voor de Brede dijkzone. Wanneer dat het geval zou zijn, is onze fractie vanuit belang van verkeersveiligheid groot voorstander van het overwegen van de invoer van de zgn 'Fietsstraat' op dit traject.

Bij het Voorkeursalternatief 'Dijk als Lijn' is, naar het schijnt, wel ruimte voor een buitendijks voetpad. Dat roept bij ons de vraag op dat als er ruimte is voor een voetpad, er eventueel ook (ruimtelijk) mogelijkheden zijn voor een buitendijks fietspad.

Wat is de reactie van Gedeputeerde op beide denkrichtingen om zo de verkeersveiligheid (en de verkeersdoorstroming) te bevorderen?

Technische vragen

1. In het Statenvoorstel staat vermeld dat Gebiedsontwikkeling Salmsteke het eerste realisatieplan is van in totaal 8 dijkversterkingsprojecten. Klopt het dat er voor de overige 7 projecten dan nog maximaal 4 mln Euro beschikbaar is in de IGP-reserve. Wat zijn de andere 7 projecten? Op welke wijze is bij de inzet van 1.000.000 voor Salmsteke een inschatting en afweging gemaakt van middelen voor de andere 7 projecten?
2. Is er op basis van het Realisatieplan al een raming van kosten voor beheer en onderhoud opgesteld, en op welke wijze zullen die kosten worden gefinancierd?
3. In het Realisatieplan wordt summier gesproken over de verkeersafwikkeling. In de stukken van HDSR over de verkeersafwikkeling (2019) staat vermeld dat 'de kosten voor een aanpassing van de weginrichting geen onderdeel zijn van de dijkversterkingsopgave, maar door derden moeten worden gedragen'. Klopt het dat gemeente Lopik en de provincie Utrecht hiervoor aan de lat staan, en dat die investeringen buiten de scope en het budget van het realisatieplan vallen?
4. Klopt de zinsnede uit de rapportage van HDSR (2019) dat 'het opstellen van een overstijgende visie voor verkeer en gebruik van de dijk reeds is opgestart. De provincie treedt hierbij op als trekker'? Kunnen we van Gedeputeerde Mobiliteit op enig moment dan een notitie met betrekking tot de verkeersafwikkeling van (dit gedeelte van) de Lekdijk tegemoet zien?

Gedeputeerde Bruins Slot is blij dat er in deze vorm toch gedebatteerd kan worden.

Meerdere fracties waren positief over de ontwikkelingen rond Salmsteke en vinden dat wat voorligt een verbetering ten opzichte van de huidige situatie. De gedeputeerde is het hiermee eens.

- In reactie op de bijdrage van de VVD wijst de gedeputeerde erop dat in de Nota van Uitgangspunten staat aangegeven welke extra parkeer capaciteit wordt gerealiseerd, dat zijn 180 plekken. De huidige parkeerplaats wordt vergroot met ongeveer 40 plekken. Tijdens zomerse dagen en evenementen kan de parkeerbehoefte groter zijn, dan kan er op het evenemententerrein langs de dijk geparkeerd worden. Het beheer- en onderhoudsplan is onderdeel van de volgende fase, de planfase. Dit moet rond zijn voor de vergunningverlening. Het beheer wordt uitgevoerd door Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en het waterschap zelf. In de verkenningsfase wordt gesproken over hoe het beheer wordt uitgevoerd. Staatsbosbeheer neemt het beheer op zich van de natuurzones ten noorden en zuiden van de geul. Rijkswaterstaat houdt bijvoorbeeld het beheer van de kribvakken en de kribben zelf.
- GroenLinks informeerde naar de meekoppelkansen. De provincie heeft de opgave van de natuurontwikkeling in de Utrechtse uiterwaarden in beeld gebracht. Ambtelijk vinden gesprekken plaats met de belangrijkste partners in de uiterwaarden om dit zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen, dit zijn Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en het hoogheemraadschap. Bij Salmsteke wordt de natuuropgave mee gekoppeld en in Wijk bij Duurstede wordt een deel van de natuuropgave mee gekoppeld. Op de vraag of de koppeling van natuurontwikkeling en recreatie op de lange termijn mogelijk blijft en evenwichtig kan plaatsvinden, antwoordt de gedeputeerde dat natuur en recreatie inderdaad gescheiden functies zijn. Er worden wandelpaden aangelegd waarbij zoveel mogelijk wordt voorkomen dat men door het natuurgebied struint. Staatsbosbeheer is verantwoordelijk voor de natuurdoelen, de monitoring en de rapportage aan de provincie in het kader van de subsidie die de provincie hier aan de natuur verstrekt. Bij het opstellen van het door PS vastgestelde ambitiedocument Sterke Lekdijk en Grebbedijk is voor meerdere thema's bekeken in hoeverre duurzame energie tot de mogelijkheden behoort. Ook bij het begin van het project Salmsteke is hierbij stilgestaan. De kansen voor het toepassen van duurzame energie in dit gebied zijn erg beperkt. De zuidkant van de dijk kan bij overstromingen onder water komen te staan. Hier kunnen dus geen zonnepanelen worden geplaatst. Vanuit landschappelijk oogpunt is het niet gunstig om windmolens te plaatsen.

- De SP vroeg naar de toegankelijkheid en de entree van Salmsteke. De horeca en het recreatiegebied zijn straks in beheer van Recreatieschap Stichtse Groenlanden. Dit is voornemens om de toegang gratis te houden en het is opgenomen in het businessmodel. In de toekomst moet blijken of dit haalbaar is.
- De SGP vreest dat het gebied lastig bereikbaar wordt. Er is uitvoerig overleg geweest met de gemeente over de bereikbaarheid van Salmsteke. Het betreft over gemeentelijke wegen en de bereikbaarheid is dus een verantwoordelijkheid van de gemeente. Op basis van de pre-mobiliteitstoets schat de gemeente in dat hier geen knelpunten zullen ontstaan en verwacht de gemeente geen knelpunten bij de bestemmingsplanprocedure.
Wat de zondagsrust betreft: openstelling van horeca is een bevoegdheid van gemeenten. Het is van belang dat er met Lopik en de omgeving gesproken wordt over het type horeca en de grootte van het terras. De omgeving wordt betrokken bij de verdere planvorming.
- Onder andere het CDA vroeg over welke dijkversterkingsprojecten wordt gesproken. Dit zijn zes projecten binnen de Sterke Lekdijk die plaatsvinden onder regie van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR). De zes zijn: Salmsteke Schoonhoven, Jaarsveld Vreeswijk, Culemborgse Veer Beatrixsluis, Culemborgse Veer Irenesluis en de dijk bij Wijk bij Duurstede/Amerongen. De andere twee zijn de Grebbedijk van waterschap Vallei en Veluwe en de passage Streefwijk-Ameide-Fort Everdingen (SAFE) van waterschap Rivierenland. Zij zijn in verschillende stadia van voorbereiding.
Meerdere fracties hebben vragen gesteld met betrekking tot de bijdrage die in de loop van de tijd van de provincie Utrecht wordt verwacht. Op dit moment wordt gewerkt aan het door de Staten in 2018 vastgestelde ambitiedocument Sterke Lekdijk en Grebbedijk. Destijds is aangegeven dat de verwachte bijdrage van de provincie aan de omgevingskwaliteit bij de dijkversterking op basis van dit document ongeveer €10 miljoen zou zijn. Als SAFE en mogelijk enkele regionale veringen daarbij betrokken zouden worden, betreft het een bedrag van ongeveer €13 miljoen: ongeveer €2 miljoen proceskosten en €11 miljoen realisatiekosten. De dekking voor de proceskosten is €900.000 voor de komende drie jaar. Verder is er een IGP-reservedekking, waarvan in ieder geval €1 miljoen bestemd is voor Salmsteke en €2 miljoen gelabeld is voor het Culemborgse Veer en Beatrixsluizen.
De planning is dat de genoemde dijkversterkingsprojecten gerealiseerd zijn in 2027. Een meer gedetailleerde planning is te vinden op de websites van de waterschappen.
Op de vraag van het CDA hoe de provincie hierbij betrokken is en erop anticipeert, licht de gedeputeerde toe dat de omgevingskwaliteit van dijkversterking van mooie en veilige dijken een concernopgave is binnen de provincie. De provinciale werkgroep geeft hier invulling aan. Als gedeputeerde Water is zij ook bestuurlijk bij de dijkversterkingsprojecten betrokken. Alle dijkversterkingsprojecten vallen onder HDSR. Er wordt gewerkt aan een programmaplan over mooie, veilige en sterke Lekdijken om zo inzicht te geven in wat er de komende periode gaat gebeuren. Het is haar voornemen om dat de Staten toe te sturen.
- De PvdA vraagt naar de risico's voor parkeerterrein, horecagelegenheid en uiterwaarden. De horeca is hoog gelegen en de kans op overstroming is zeer klein, een kans van eens per 100 jaar. Het beheer en onderhoud van de parkeerplaats wordt door Stichtse Groenlanden uitgewerkt. Het stallen van fietsen wordt meegenomen in de planvormingsfase. Openbaar vervoer is geen deel van het project. Het is de bedoeling dat er aparte toiletvoorzieningen komen, los van de horeca. Die zijn beschikbaar tijdens de openingstijden van het recreatiegebied. Dit is in lijn met wat de Staten eerder hebben aangegeven. Ook de toegankelijkheid voor rollators en rolstoelen wordt uitgewerkt in de planfase.
Op de vraag hoe gewaarborgd wordt dat niet wordt gezwommen in de vaargeul wijst de gedeputeerde erop dat aan de oever van de nevengeul riet komt, het is een ontmoedigingsmaatregel. De effecten op waterkwaliteit en recreatie zullen dan ook beperkt zijn. De getijdenwerking in de rivier zorgt voor voldoende instroom van vers water.

- De PvdD informeerde naar het herstel van de moeraszone. Dit herstel doet geen afbreuk aan de waterveiligheid mits dit technisch op de juiste manier wordt gedaan. Hiermee wordt rekening gehouden. In de planuitwerkingsfase wordt onderzocht of de voor het moeras benodigde waterhuishouding gerealiseerd kan worden. Dat is een belangrijke randvoorwaarde. Naar aanleiding hiervan wordt beoordeeld of de moeraszone mogelijk is.
De natuurambitie van de provincie is schraal grasland en glanshaverhooiland. Het herstel van de kleiputten en de moeraszone wordt uitgevoerd in het kader van actief soortenbeleid. Dit wordt gezien als een plus ten opzichte van de natuurwaarde. Bij alle dijkversterkingsprojecten wordt onderzocht of herstel van de kleiputten mogelijk is.
De vraag over 2018 is beantwoord bij de vragen van het CDA.
- De ChristenUnie vraagt of er een integrale verkeersvisie wordt opgesteld voor de hele Lekdijk. Dat is de bedoeling. De verkeersvisie wordt momenteel opgesteld door HDSR, de provincie en de zeven Lekdijkgemeenten. Wanneer de verkeersvisie in concept klaar is, wordt hij vastgesteld door de gemeenten. Daarna is de gedeputeerde voornemens om de visie ter kennisname aan de Staten te sturen. Er wordt verder gewerkt op basis van de visie.
Op de vraag hoe het verder gaat met de verkeersveiligheid antwoordt de gedeputeerde dat in het voorkeursalternatief een voetpad aan de teen van de dijk aanwezig is. Er komt geen buitendijks fietspad, in lijn met de visie Mobiliteit en Recreatie. Het gaat vooral om het nagaan van wat er bijvoorbeeld aan de teen gerealiseerd kan worden en hoe de dijk zo goed mogelijk ingericht kan worden zodat hij veilig is voor langzaam verkeer. De verkeersvisie speelt hier een belangrijke rol. Dit krijgt zijn beslag in de planuitwerkingsfase. Daarbij is van belang dat de weg in beheer en in eigendom is van de gemeente. De kosten van beheer zijn voor de gemeente. De ChristenUnie wijst erop dat HDSR schrijft dat de kosten voor een aanpassing van de weginrichting geen onderdeel zijn van de dijkversterkingsopgave. De weginrichting is inderdaad een verantwoordelijkheid van de gemeente. Het waterschap heeft de plicht om de weg minimaal in de huidige staat terug te brengen. In het kader van de vast te stellen verkeersvisie wordt bekeken of de inrichting zo integraal mogelijk gedaan kan worden en kan bijdragen aan de verkeersveiligheid. Dit moet zijn beslag krijgen in de planuitwerkingsfase.

De voorzitter geeft de fracties de gelegenheid voor een tweede termijn.

Mevrouw Van Gilse constateert dat de parkeercapaciteit wordt uitgebreid naar 180 parkeerplekken en dat zo nodig het evenemententerrein gebruikt kan worden. Zij vraagt hoe dit wordt opgelost als er sprake is van een evenement en of 180 parkeerplekken afdoende zijn op een zomerse dag.

Het viel mevrouw Vrielink op dat natuur en recreatie gescheiden functies zijn. Het is positief dat wordt gekeken naar meekoppelkansen op het gebied van natuur. Het is haar fractie nog niet helemaal duidelijk of er een natuuronderlegger komt, de aangenomen motie in HDSR vroeg hierom.

De heer Schipper vindt het positief om te horen dat de intentie is om het gebied gratis toegankelijk te houden. Zijn fractie zal dit in het oog houden.

Hij had gevraagd wat voor budget onder het beheer ligt. Er is een soort begroting voor het plan, maar er zullen bedragen omgaan in het beheer, eventueel ook aan de inkomstenkant.

De heer Hazeleger heeft een helder antwoord gekregen op de vraag over de zondagsrust. Er komt een integraal pakket aan de Lekdijk. Het verkeer wordt hierin echter te weinig meegenomen. Het verkeer moet over de Lekdijk Salmsteke verlaten. De meest logische route is via de kern Jaarsveld naar de N-weg. De SGP is voorstander van het aanleggen van een nieuwe ontsluiting zodat de auto's rechtstreeks van Salmsteke richting de N-weg bij Lopik gaan. Dan hoeven auto's niet door Jaarsveld. Hij hoort graag de mening van de gedeputeerde hierover.

Mevrouw Koelewijn vindt het goed om te zien dat het een ingebed geheel is. Het CDA kijkt uit naar het toegezegde programmaplan waarmee het geheel kan worden overzien. Een citaat: 'Bij het niet slagen van dit project worden ook de samenwerkingen in de andere dijkprojecten gecompliceerd.' Zij hoort hier graag een toelichting op.

Mevrouw De Widt memoreert dat D66 geen vragen had ingediend. Ook in tweede termijn zijn er geen vragen. De fractie is blij met deze toevoeging van natuur en recreatie in de provincie.

Mevrouw Krijgsman informeert of PS in het beheerplan kunnen meegeven dat zij ervan uitgaan dat het gebied gratis toegankelijk blijft.

Net als andere fracties maakt de PvdA zich zorgen over de verkeerssituatie. Bij een zomers evenement rijden hier veel auto's, allerlei motoren en fietsers en veel auto's zullen, ook in de wijk, geparkeerd staan. Zij vraagt of de provincie op dit punt iets kan bijdragen aan de veiligheid.

De heer Van der Steeg sluit zich aan bij mevrouw Vrielink en vraagt om een natuuronderlegger. Hij verwijst daarbij naar het advies van het team Omgevingskwaliteit, waarin onder meer naar voren kwam dat het verstandig is om vanuit een eenduidige natuursvisie te werken ten aanzien van project Salmsteke. Het lijkt zijn fractie verstandig dat de provincie met HDSR gaat kijken naar een onderlegger voor het hele project.

Er is momenteel een dekking van €4 miljoen op een benodigde €13 miljoen. Dit wordt nog uitgewerkt in een programmaplan. In het antwoord op de vraag uit 2018 wordt gesteld dat de verwachting is dat er momenteel niet voldoende budget is. Hij hoort graag van de gedeputeerde of het project in financiële zin goed gaat komen en of de kansen ten aanzien van natuur, recreatie, biodiversiteit en cultuurhistorie gepakt kunnen worden.

In reactie op de beantwoording van de vraag over de moeraszone wijst hij erop dat het een redelijk groot gebied betreft. In het document wordt gesteld dat dit geen afbreuk mag doen aan de dijkveiligheid. De gedeputeerde sprak over de waterhuishouding. Hij vraagt of wordt verwacht dat de moeraszone er gaat komen. Als die er niet komt, heeft dit consequenties voor het totale project. Hij herinnert aan zijn vraag in de eerste termijn of er dan alternatieven zijn.

Mevrouw De Haan geeft er de voorkeur aan om de antwoorden op de schriftelijk gestelde vragen tevoren schriftelijk te ontvangen. In de online-vergadering zou hierover dan verder nagedacht kunnen worden. Het is veel informatie waarop een primaire reactie gegeven moet worden.

Ook de ChristenUnie had vragen over de toegankelijkheid, zowel de fysieke als de toegangsprijs. De gedeputeerde antwoordde dat dit wordt uitgewerkt in het businessplan. Zij vraagt wat de invloed van de provincie nog is om hier grenzen te stellen. Dit moet zoveel mogelijk geborgd worden. Zij sluit zich aan bij de PvdD wat het programma voor dijkversterking betreft in relatie tot beschikbare en nog niet beschikbare middelen.

De verkeerveiligheid blijft een groot vraagstuk, ook omdat omwonenden dit regelmatig benadrukken. Enerzijds wordt gezegd dat de gemeente Lopik aan zet is en die gemeente vindt dit voor nu afdoende. Anderzijds komt er een integrale verkeersvisie. Zij neemt aan dat de verkeersvisie de basis is van het opnieuw bezien van het plan dat er nu ligt. Zij zou graag zien dat bij alle betrokkenen veiligheid op nummer één staat, ook met de verkeertoename die verwacht wordt als Salmsteke aangelegd is.

Het betreft de gemeente Lopik. Haar fractie ontvangt signalen uit de gemeente Vijfheerenlanden dat de gemeente Ameide een aantal keren overlast had van de locatie waar Salmsteke komt. Zij vraagt in hoeverre de gemeente Vijfheerenlanden wordt betrokken bij de vergunningverlening. Deze technische vraag kan eventueel later beantwoord worden.

Mevrouw Broere vindt het project prachtig. Dijkverzwaring is goed, zeker als men het boek 'Het water komt' leest.

Zij sluit zich aan bij de heer Hazeleger op het punt van het verkeer. Op de Lekdijk is verkeer een groot probleem. De manier waarop het verkeer wordt afgevoerd behoeft aandacht.

De heer Bouabid sluit zich aan bij de bijdrage van D66 en heeft hier niets aan toe te voegen.

Mevrouw Hoek waarschuwt voor een Giethoorn-effect. Op een rustieke dijk wordt iets gigantisch ontwikkeld. Zij kan hier niet heel positief over zijn. In haar omgeving is er iets dergelijks, De Strook: iedere zomer moet de straat voor auto's worden afgezet omdat de toestroom van auto's, die óveral geparkeerd worden, groot is. Het grote aantal parkeerplaatsen is in een mum van tijd vol.

Zij begreep dat er 180 nieuwe parkeerplaatsen komen en dat er momenteel 40 zijn. Betekent dit dat er 220 plekken komen?

Zij vraagt of de toiletten zelfreinigend zullen zijn.

Zij informeert of er sprake zal zijn van beheer ter plekke. Veiligheid is van belang - komt er een gecertificeerde badmeester?

Op de kaart is links een blauwe stroom te zien, deze komt uit op de rivier. Grote scheepvaart loost vaak op het oppervlaktewater, dat kan in het zwemgedeelte komen. Zij vraagt of eraan gedacht is om dit op drukke momenten af te sluiten.

Zij is voorstander van het gratis toegankelijk zijn van het gebied. Het verdienmodel moet echter niet overheersen, het moet niet zo zijn dat dergelijke projecten om die reden worden ontwikkeld.

Het is vanzelfsprekend dat de dijk veilig moet zijn met het oog op het water.

De voorzitter geeft het woord aan de gedeputeerde voor een reactie op de tweede termijn.

Gedeputeerde Bruins Slot licht toe dat er, in overleg met bewoners die lid waren van een werkgroep, bewust gekozen wordt voor kleinschalige horeca. Het plan was eerst een grotere horeca, daar kunnen echter nadelige effecten uit ontstaan in het kader van overlast. De kern van Salmsteke is niet zozeer horeca maar veilig zwemwater voor de huidige recreanten.

In reactie op 50PLUS wijst zij erop dat Stichtse Groenlanden voor beheer en toezicht zal zorgdragen. Dit betekent, ook met het oog op de kleinschalige horeca, dat er in totaal 180 parkeerplaatsen zullen zijn. Er vindt één keer per jaar een groot evenement plaats in Lopik. Dan zal men voor het parkeren gebruik maken van het terrein van Staatsbosbeheer.

Op de vraag hoe geborgd kan worden dat de toegang tot het gebied gratis blijft, antwoordt de gedeputeerde dat dit in het businessmodel is opgenomen. De provincie is één van de participanten in Recreatieschap Stichtse Groenlanden. Als de besluitvorming hieromtrent verandert, is de provincie er dus bij betrokken.

GroenLinks en de PvdD verzoeken om een natuuronderlegger. De gedeputeerde vindt dit een wat technisch begrip. De natuuropgave langs de Lekdijk wordt met de partners in beeld gebracht, partijen moeten hier eenzelfde lijn volgen. Ook ARK adviseerde om hier continuïteit te hebben. SGP, ChristenUnie, PvdA, PVV en 50PLUS vroegen hoe de verkeerveiligheid op de dijk verbeterd kan worden. De verkeersvisie wordt door de zeven gemeenten, onder regie van de provincie, opgesteld en de verkeersveiligheid is één van de belangrijkste doelstellingen.

SGP en ChristenUnie wezen op de toename van verkeer naar Salmsteke en vroegen of dit wel of niet via Jaarsveld zou plaatsvinden. Het zijn gemeentelijke wegen. De provincie heeft aan de gemeente gevraagd of dit binnen de randvoorwaarden van de gemeente valt. De gemeente geeft daarop aan dat het past binnen haar pre-mobiliteitstoets. De gemeente verwacht dat de verkeersafwikkeling er geen hinder van ondervindt. De autonome ontwikkeling van het bevorderen van de verkeersveiligheid bij het project Sterke Lekdijk heeft waarschijnlijk ook een positieve invloed op de afwikkeling van het verkeer op de verdere dijk.

De SGP vraagt of er een weg aangelegd kan worden voor een nieuwe ontsluiting. Dit zou meerdere miljoenen euro's kosten en gemeenten moeten daar het geld voor hebben. De gemeente Lopik kiest ervoor om de huidige toegangswegen te handhaven.

De gedeputeerde herhaalt dat als de verkeersvisie in de gemeente is vastgesteld, deze naar de Staten wordt gestuurd.

De heer Hazeleger is benieuwd naar de toets van de gemeente waaruit blijkt dat de huidige wegen voldoen. Hij vraagt of de Staten die kunnen ontvangen.

Het zou niet veel kosten om de Zuiderparklaan door te trekken, er zou dan een mooie ontsluiting op de N210 ontstaan. Dan hoeft niet alle verkeer over de dijk.

Gedeputeerde Bruins Slot licht toe dat het een pre-mobiliteitstoets is. Het is een gemeentelijke zaak. De gemeente verwacht dat het binnen de bestemmingsplanprocedure kan.

Ook de Zuiderparklaan is een gemeentelijke weg. Een nieuwe aansluiting is een keuze van de gemeente en niet van de provincie.

De heer Hazeleger vindt het jammer dat de gedeputeerde de ontsluiting bij de gemeente legt. Het is een integraal pakket. Zijn fractie meent dat er een knelpunt op het gebied van het verkeer is, omwonenden geven dit ook aan. Dit wil zijn fractie overwegen en daar is informatie voor nodig. De afweging zou niet alleen bij de gemeente moeten liggen.

Mevrouw De Haan sluit zich aan bij de SGP. In het Statenvoorstel staat dat de provincie zich inzet voor het veilig fietsen op de dijk. Zij is er geen voorstander van om dit aan de gemeente Lopik te laten. De afdeling Mobiliteit van de provincie zal hier ook naar kijken en zij is benieuwd naar de visie van die afdeling. Op welke manier kan de provincie invloed hebben op de verkeersafwikkeling?

Mevrouw Broere sluit zich aan bij de ChristenUnie en de SGP. Het rijden over de dijk is gevaarlijk.

Gedeputeerde Bruins Slot stelt dat in de verkeersvisie veilig fietsen op de dijk één van de doelstellingen is. Een ander doel is om gemotoriseerd verkeer af te remmen. Op die manier wordt gewerkt aan het verbeteren van de veiligheid op de dijk en wordt ervoor gezorgd dat gemeenten hier één lijn in trekken. Momenteel is het verwarrend voor gebruikers. Het wegdek verandert op het moment dat de ene gemeente in de andere overgaat. Er zijn stukken met en stukken zonder gescheiden fietspad.

Als de bestemmingsplanprocedure door de gemeente wordt gestart, is de provincie met de mobiliteitstoets betrokken op het moment dat de afwikkeling van het verkeer de provincie raakt. Ook vanuit de verantwoordelijkheid voor het project heeft de provincie in deze fase aan de gemeente gevraagd of extra maatregelen nodig zijn als het gaat om het verkeer van de dijk naar Jaarsveld. De gemeente gaf toen aan dat zij dit niet noodzakelijk vond omdat dit binnen de huidige kaders past. De gemeente Lopik heeft dit bestuurlijk aangegeven bij de provincie. Dit moet nog wel in de bestemmingsplanprocedure getoetst worden: als het daarin verder komt, moet dit binnen de randvoorwaarden zijn.

De voorzitter heeft begrepen dat de visie waaruit dit blijkt aan de Staten gestuurd zal worden.

Gedeputeerde Bruins Slot bevestigt dit.

Mevrouw Hoek adviseert om in het zomerseizoen de dijk eenrichtingsverkeer te maken. Er is immers ook de in- en uitstroom van de parkeerplaatsen de dijk op en men kan daar bijna niet passeren. Zij sluit zich aan bij de PVV, het is eigenlijk een levensgevaarlijke dijk.

Gedeputeerde Bruins Slot vervolgt de beantwoording van de tweede termijn.

Er is gevraagd naar de beheerkosten. Enerzijds moeten er opbrengsten uit de horeca komen. Als het gaat om het beheren van natuur kan Staatsbosbeheer een subsidie aanvragen bij de provincie op basis van SKL.

Het CDA vroeg naar de betekenis van de zin over dat als Salmsteke niet slaagt, de andere trajecten gecompliceerder worden. Salmsteke is eigenlijk de pilot van de andere zeven dijktrajecten. Er is dus veel aan gelegen om er in goede samenwerking met elkaar voor te zorgen dat meekoppelkansen hier

gerealiseerd worden. Dat is een goed uitgangspunt voor de andere trajecten. Dit traject moet rond 2027 afgerond zijn, het is dus het begin van een langjarige samenwerking.

Er zijn vragen gesteld over de dekking. Er is maar dekking voor een bepaald bedrag en dit heeft te maken met het feit dat dit de planvormingsfase is. Als duidelijk is wat men precies wil, wordt via de kadernota om financiering gevraagd voor de rest van de opgave. PS moeten dan overtuigd worden van het nut om het geld hieraan te besteden. De meekoppelkansen moeten dan duidelijk zijn.

Hopelijk kan onder de huidige voorwaarden een moeraszone gerealiseerd worden, zo niet, dan moet men voor een ander type hoogwaardige kwaliteit van het type drogere natuur gaan. In deze fase van planuitwerking wordt bekeken of dit daadwerkelijk gerealiseerd kan worden.

De bewoners van Ameide zijn betrokken bij een ontwerpgroep voor de horeca, een pleisterplaats en een hondenuitlaatgebied. Dit heeft er onder meer toe geleid dat er een kleinere horecavoorziening komt dan aanvankelijk was voorzien. De gemeente Vijfheerenlanden is niet expliciet betrokken.

Mevrouw Hoek sprak over een Giethoorn-effect. Dat is iets wat niemand wil.

Het gaat om een totaal van 180 parkeerplaatsen.

Wat de zelfreinigende toiletten betreft: in de planvormingsfase wordt bekeken hoe het dagelijks beheer vormgegeven wordt.

Op de vraag van 50PLUS over de zwemgeul geeft de gedeputeerde aan dat in het ontwerp de zwemgeul juist niet wordt afgesloten. Het water moet met de getijdenwerking in en uit kunnen stromen.

De ChristenUnie vroeg of en wanneer PS invloed kunnen uitoefenen op het gratis toegankelijk blijven van het terrein. De provincie is ook lid van Recreatieschap Stichtse Groenlanden. De insteek is om het gratis toegankelijk te laten zijn. Als de inkomsten van de horeca niet voldoende zouden zijn om alles goed te kunnen onderhouden, zullen de betrokken gemeenten, de provincie en het Recreatieschap beslissen of en hoe elders geld gevonden kan worden om de exploitatie rond te krijgen.

De voorzitter inventariseert de meningen omtrent de wijze van doorgeleiden naar de Staten van het Statenvoorstel en vraagt of het een hamerstuk kan zijn. Op twee fracties na gaan de fracties hiermee akkoord.

Bij de inventarisatie worden de volgende punten naar voren gebracht.

Gedeputeerde Bruins Slot zegt toe dat de verkeersvisie voor de zomer van 2020 naar de Staten gestuurd zal worden.

Mevrouw De Haan had graag een kleine bijlage over mobiliteit ontvangen bij het Statenvoorstel. Het is een belangrijk punt onderwerp.

Mevrouw Krijgsman zou misschien een klein debat in de Staten willen voeren. Zij wil eerst wat punten in haar fractie bespreken. Via het presidium zal zij doorgeven of het Statenvoorstel volgens haar fractie een hamerstuk kan zijn.

De heer Van der Steeg kon het antwoord op zijn vraag over een natuuronderlegger niet goed verstaan.

Hij vraagt de gedeputeerde om de commissie ervan op de hoogte te stellen zodra duidelijk is of moerasnatuur door kan gaan.

Gedeputeerde Bruins Slot herhaalt dat provincie en partijen bekijken hoe op een eenduidige manier de natuurontwikkeling kan plaatsvinden. Zij is bereid hier uitgebreider op terug te komen in het programmaplan dat zij voorbereidt. Zij gebruikte eerder hiervoor de term programma Natuurlijke Uiterwaarden.

Mevrouw Hoek herinnert aan haar vraag over eenrichtingsverkeer en de in- en uitstroom van en naar de parkeerplaatsen.

Het is voor 50PLUS geen hamerstuk. Er moet meer duidelijkheid komen over de verkeerssituatie.

Op het moment dat de Staten hier een besluit over nemen, zou de verkeersvisie er al moeten liggen en zou de visie eventueel geamendeerd moeten kunnen worden.

Gedeputeerde Bruins Slot licht toe dat in de planvormingsfase verschillende varianten van verkeerssituatie en inrichting van de dijk voorbijkomen. Zij meent dat eenrichtingsverkeer ook een variant is.

Er ligt een voorstel voor omtrent de ontwikkeling in de uiterwaarden bij Salmsteke. Dit betreft niet de hele dijk maar vooral horeca, zwemplas en dergelijke. Dit onderscheid moet gemaakt worden. Voor het onderwerp 'verkeersveiligheid en de dijk' is er de verkeersvisie. Het is van belang dat de gemeenten die visie ondersteunen omdat er dan een gemeenschappelijk uitgangspunt is.

De voorzitter constateert dat de PvdA en 50PLUS nog willen nadenken over het voorstel. 50PLUS wil zonder verkeersvisie geen besluit nemen. Het Statenvoorstel betreft echter het onderwerp Salmsteke en niet het onderwerp verkeersveiligheid.

De voorzitter concludeert dat de commissie adviseert om het voorliggende voorstel door te geleiden naar de Staten met de titel klein debat. Zij wacht de terugkoppeling van de PvdA en eventueel van 50PLUS af, waarna eventueel de conclusie getrokken wordt dat het een hamerstuk kan zijn in de PS-vergadering.

3. SLUITING

De voorzitter dankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering van de Statencommissie.